

ÖKO, HELYI, FUNKCIONÁLIS ÉS SZOKVÁNYOS NATÚR JOGHURTOK FOGYASZTÓI ÉS MŰSZERES ÉRTÉKELÉSE

Bázár György¹, Kövér György², Sántosi Péter², Böröndi-Fülöp Nikolett²,
Szerb Boglárka², Olsovszkyné Némedi Andrea², Horváth Jolán²,
Kovács Zoltán³, Szente Viktória²

¹Kaposvári Egyetem, Agrár- és Környezettudományi Kar

²Kaposvári Egyetem, Gazdaságtudományi Kar

³Szent István Egyetem, Élelmiszertudományi Kar

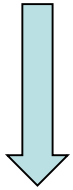
HUNGALIMENTARIA

Budapest

2019. április 24.

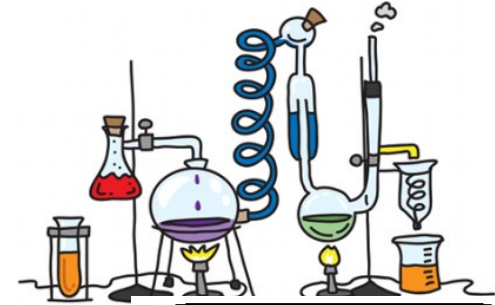
Napjaink kihívásai

Telített piac

Piaci előnyök a termék pontosabb ismerete révén

- Fejlesztés
- Pozícionálás
- Marketing...

Élelmiszerek → Aroma kiemelt jelentősége

Kémiai és érzékszervi módszerekkel gyűjtött adatok

Költséghatékony megoldások

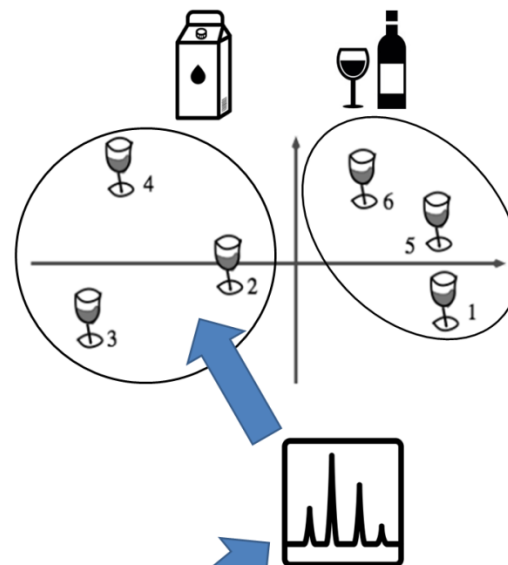
Humán tesztek vs. Műszeres aromaelemzés

Érzékszervi vizsgálat
Preferencia teszt

Időigényes
Szubjektív
Fáradékony
Költséges

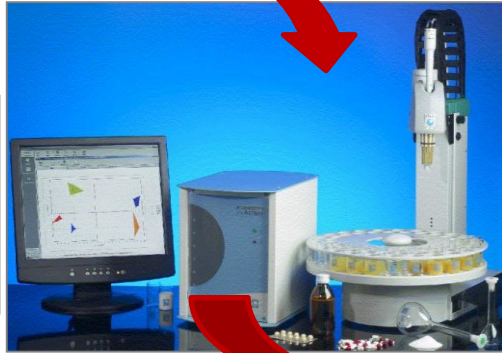
Műszeres aromaprofil
analízis

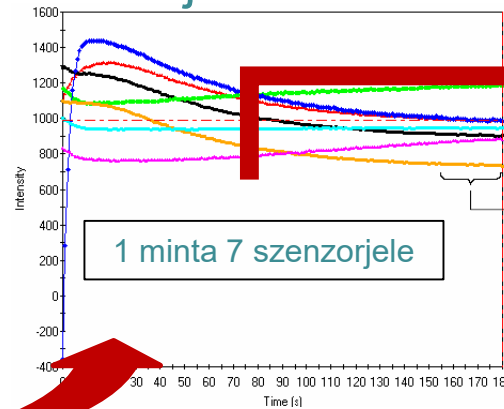
Gyors
Objektív
Automatizálható
Költséghatékony

Műszeres aromaelemzés

Mintavétel, mérés

Ízanyagok okozta szenzorjel-változások

7 szenzorjel / minta

	alkoz	pH-1	pH-2	LY2L/G	LY2G	LY2IAA	LY2Gh	LY2/gCTI	LY2/gCT	T301	
1952	1	1,000	1,000	1,000	0,5960	-1,5876	-1,1451	-1,6252	-1,1123	-0,4860	0,8543
2038	2	2,000	2,000	2,000	0,5960	-1,5876	-1,1451	-1,6252	-1,1123	-0,4860	0,8543
2314	3	1,000	2,000	2,000	0,4978	-1,4269	-1,0302	-1,4664	-0,8919	-0,4324	0,8379
1976	4	1,000	2,000	3,000	0,7333	-1,5787	-1,0766	-2,1050	-1,5235	-0,6597	0,8914
1738	5	2,000	2,000	2,000	0,5120	-1,5154	-1,0242	-1,7119	-0,9973	-0,5370	0,8345
1921											
2323											
1969											
2017											
2097											
1962											
1950											
1994	13	2,000	2,000	3,000	0,5943	-1,2980	-0,8504	-1,7746	-1,1108	-0,4969	0,8534
1803	14	2,000	2,000	3,000	0,5509	-1,3057	-0,8597	-1,5871	-0,9545	-0,4395	0,8440
2118	15	2,000	2,000	2,000	0,6268	-1,3136	-0,8614	-1,9154	-1,2082	-0,6047	0,8794
2067	16	2,000	2,000	2,000	0,4294	-1,2028	-0,7674	-1,2774	-0,6891	-0,3278	0,8103
2015	17	2,000	2,000	3,000	0,7272	-1,2488	-0,8040	-2,2525	-1,6250	-0,7243	0,9015
2019	18	1,000	1,000	1,000	0,5570	-1,2402	-0,8008	-1,5061	-0,8776	-0,4004	0,8198
1962	19	1,000	2,000	3,000	0,4443	-1,2070	-0,9725	-1,2589	-0,7584	-0,3408	0,7984
2323	20	1,000	1,000	1,000	0,5696	-1,4555	-0,9773	-1,5627	-1,0737	-0,4777	0,8469

referencia adatok és szenzorjelek minden mintához

Érzékszervi bírálat / Preferenciavizsgálat

Szín, íz, illat, össz-benyomás, vásárlási hajlandóság stb.

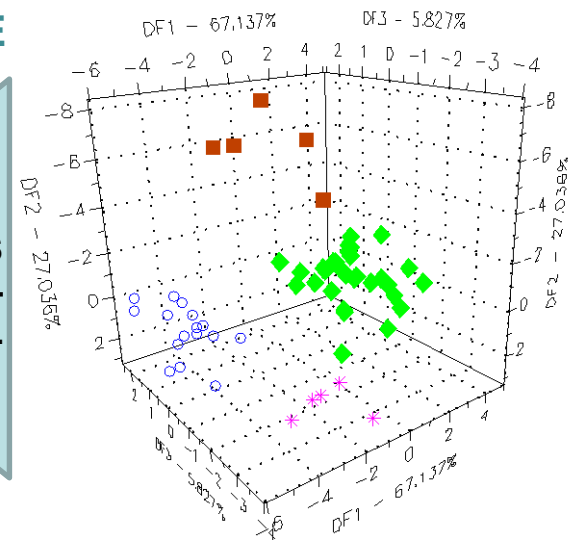

ÖSSZEFÜGGÉSEK KERESÉSE/ELEMZÉSE

HUMÁN PREFERENCIA

MŰSZERES AROMA-PROFIL

Sokváltozós adatelemzés (pl. PCA, DFA)

Érzékelhető és mérhető eltérések leírása a különböző előállítási módú joghurtok vonatkozásában.

→ Szokványos

→ Funkcionális

→ Öko

→ Helyi

Laikus humán panel

Elektronikus nyelv

Anyag és Módszer: Minták

Négyféle, azonos érési stádiumú natúr joghurt

Joghurt	Száraz- anyag [%]	Fehérje [%]	Zsír [%]	Laktóz [%]	pH	Lacto- bacillus [CFU/g]	Bifido- baktérium [CFU/g]
Szokványos	11,8	3,0	3,7	3,6	4,3	<100	<100
Funkcionális	12,5	3,5	3,6	3,7	4,6	2,50*10 ⁷	1,50*10 ⁷
Öko	18,6	2,7	3,7	4,1	4,2	1,27*10 ⁶	<100
Helyi	12,9	3,5	4,3	4,4	4,4	1,05*10 ⁴	<100

Anyag és Módszer: Fogyasztói teszt

165 fő, azonos korosztály

Kaposvár, Budapest

Előzetes tréning Ø

A, B, C, D kódolás

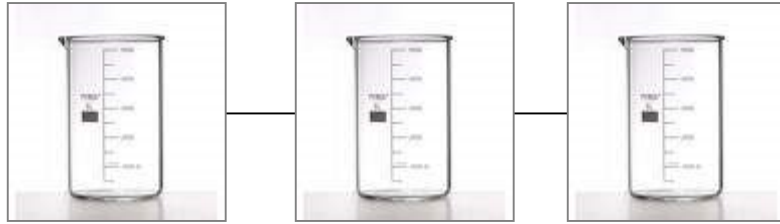

Látvány, állag, íz, illat kedveltsége, termék jellemzése 5-fokozatú skálán

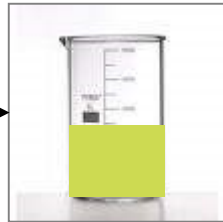
Egyéb, vásárlási hajlandóságot vizsgáló kérdések

PanelCheck, R Project

Anyag és Módszer: Elektronikus nyelv

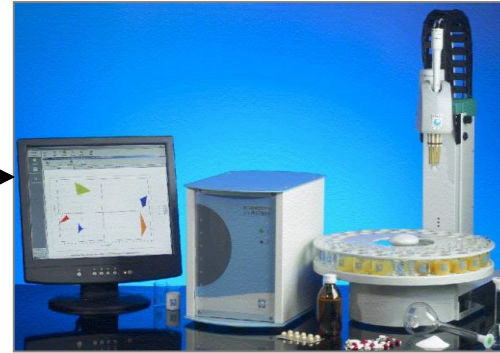

1. Kondicionálás és kalibráció

2. Mintaelőkészítés (oldat)
3000 rpm, 15 min
Szűrés
10x hígítás

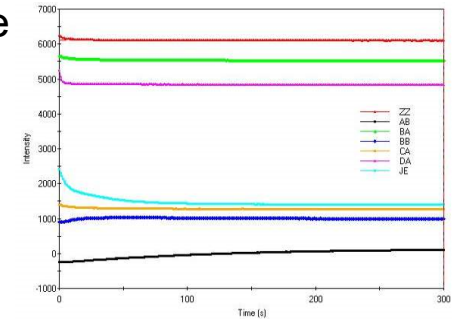
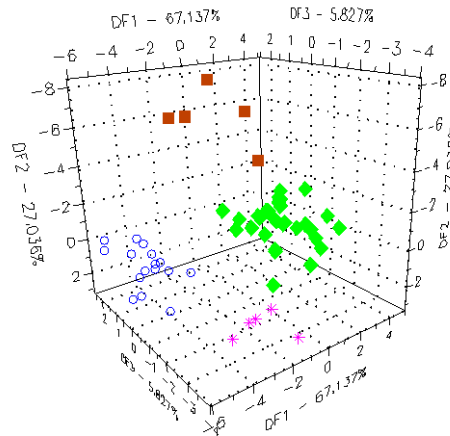
3. Adatgyűjtés ($4 \times 3 \times 9 = 108$)

Alpha MOS Astree
AlphaSoft

4. Adatfeldolgozás

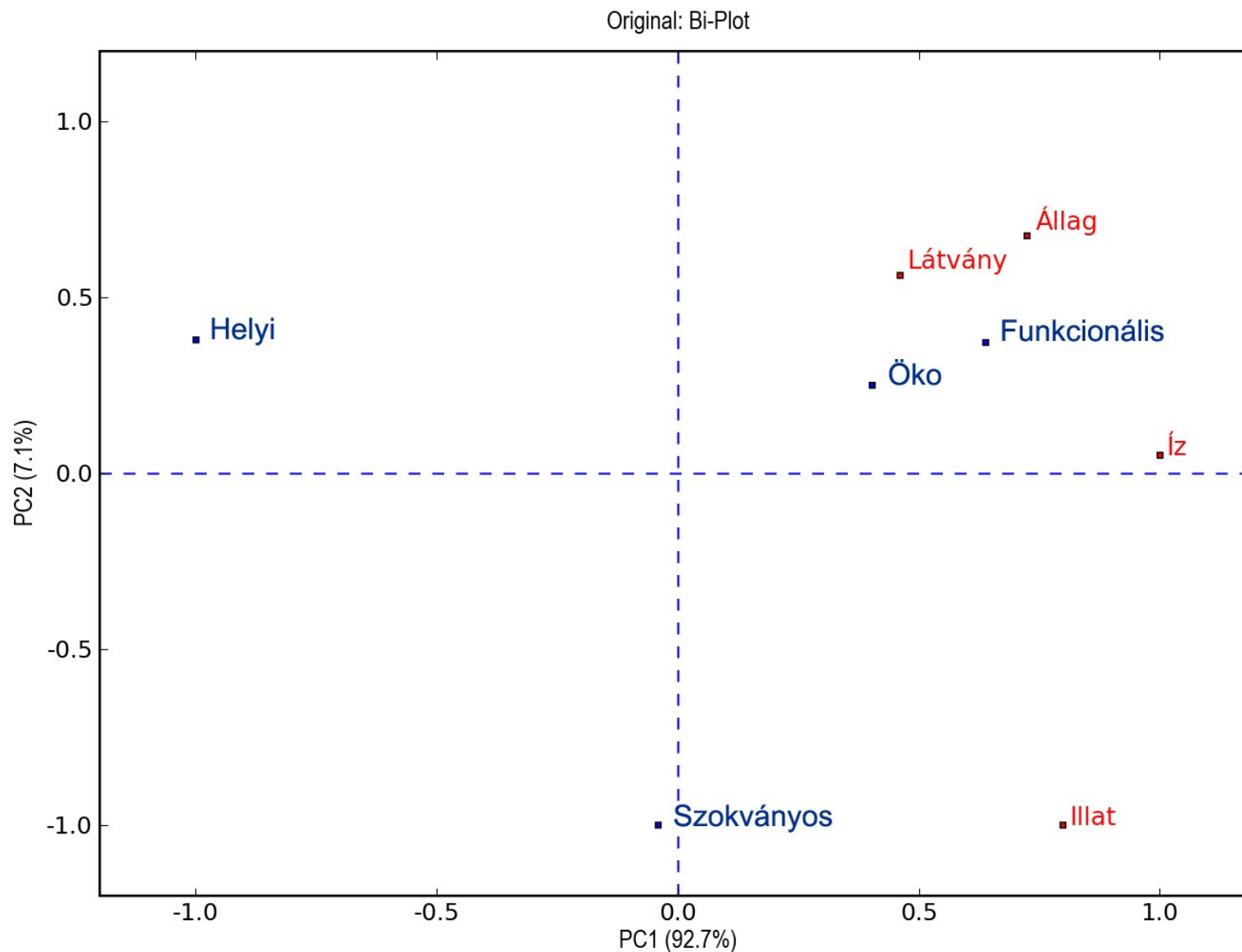

Kvalitatív,
Főkomponenselemzés
(PCA)

R Project

Eredmények: Fogyasztói teszt, komplex, bi-plot

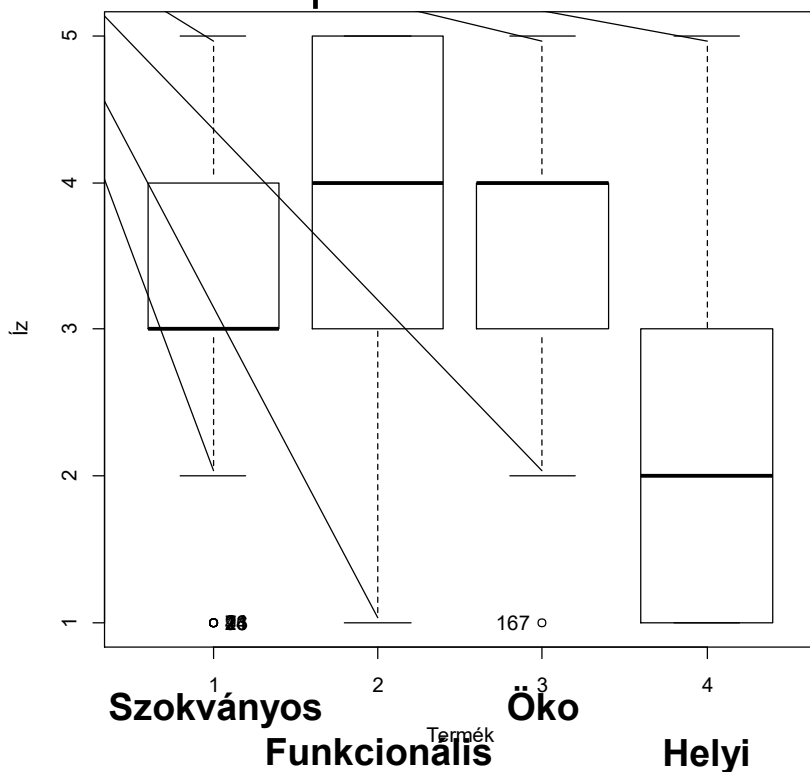

Eredmények: Fogyasztói teszt, íz, boxplot

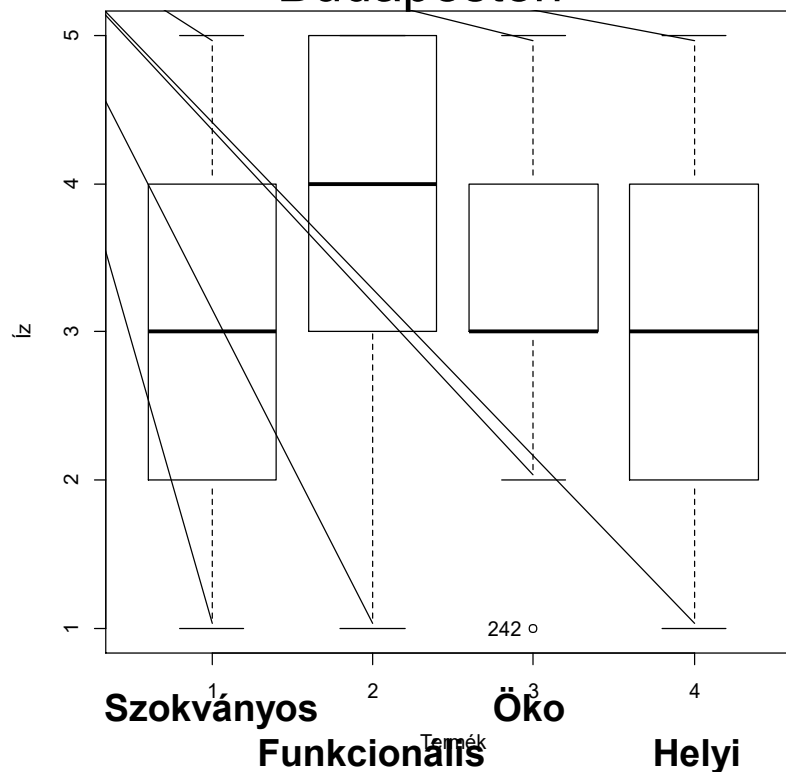
Íz alapján történő megítélés

Városhatás (Wilcoxon $p=0,6641$)

Kaposváron

Budapesten

	Szokv.	Funkc.	Öko
Funkc.	0,053	-	-
Öko	0,823	0,333	-
Helyi	1,2e-05	1,9e-12	1,2e-07

	Szokv.	Funkc.	Öko
Funkc.	0,013	-	-
Öko	0,203	0,716	-
Helyi	0,293	1,0e-05	1,2e-03

Tukey

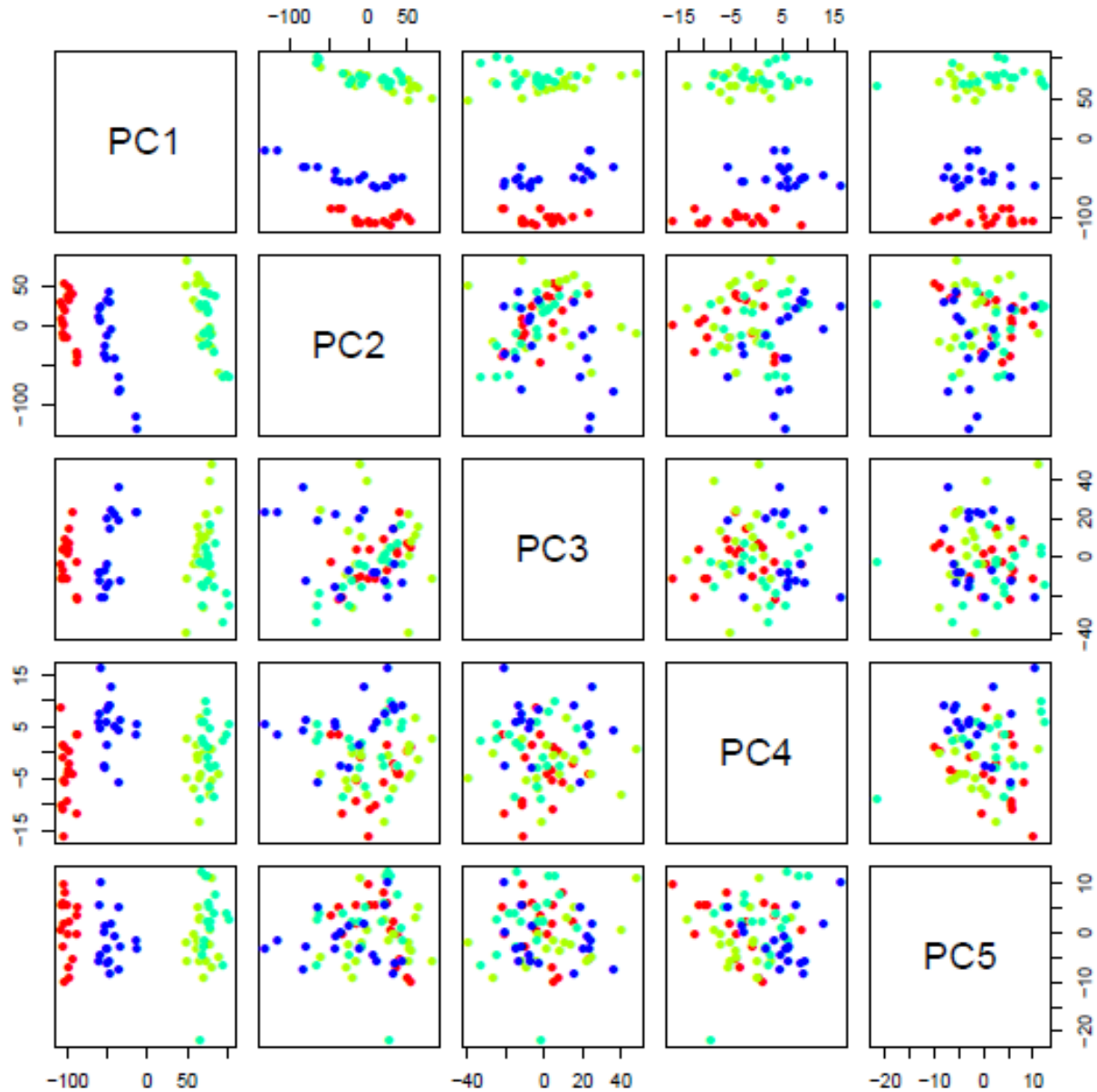
Eredmények: E-nyelv, PCA

Szokványos

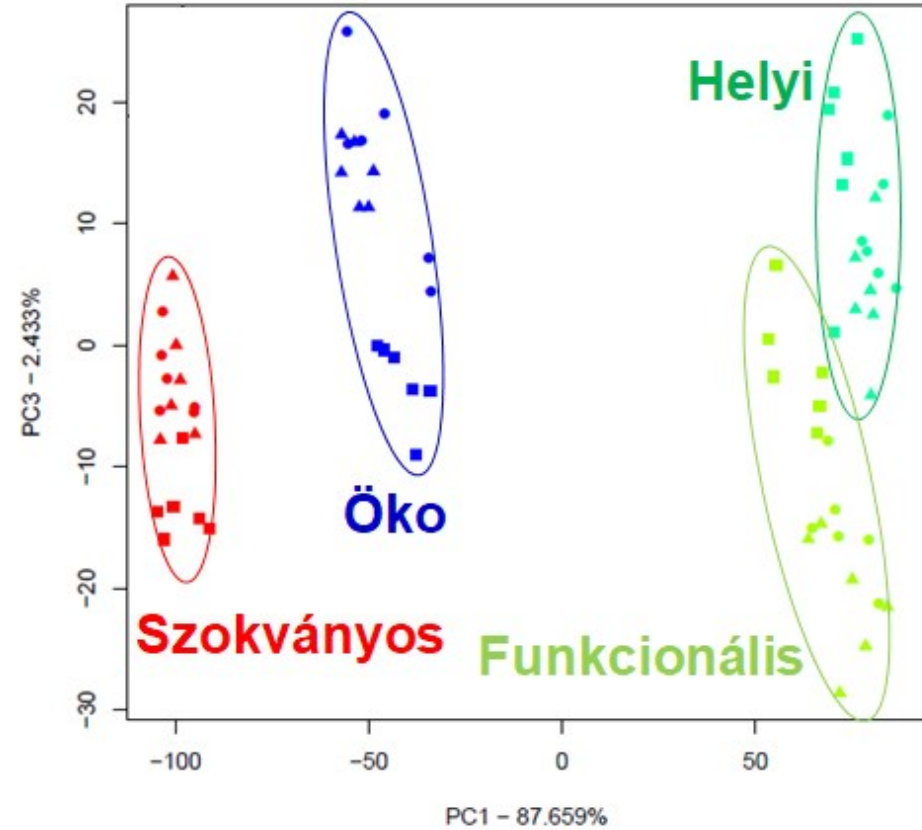
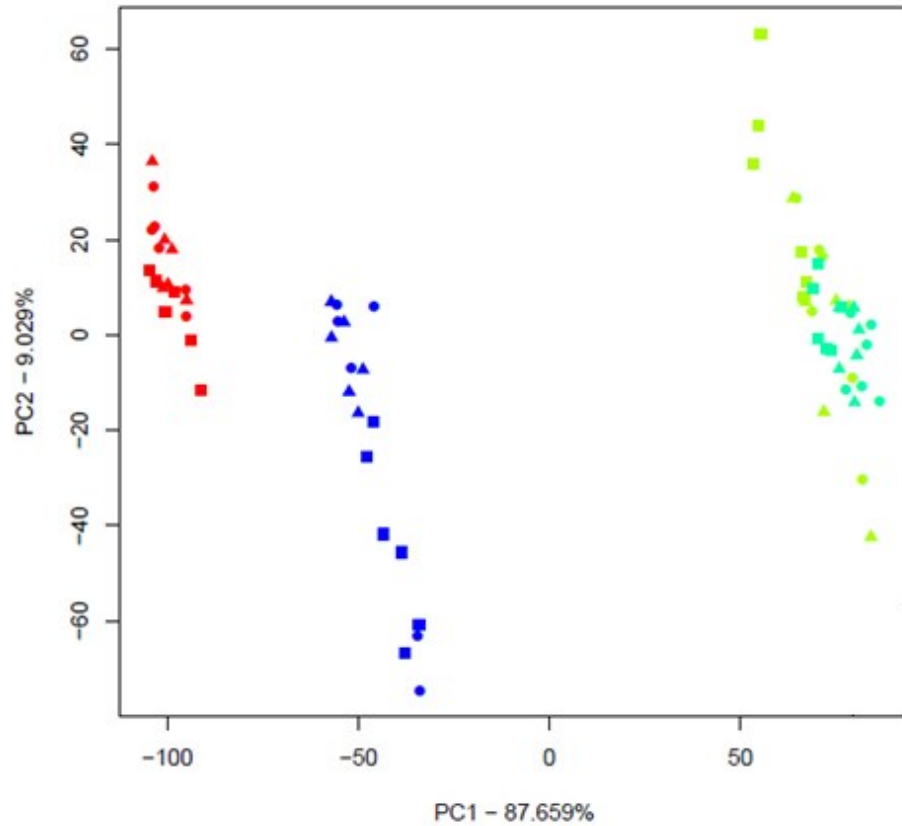
Funkcionális

Öko

Helyi

Eredmények: E-nyelv, PCA driftkorrekciót követően

Következtetések

A helyi terméket a fogyasztók alulértékelték, bár műszeresen mérhető ízét tekintve a legkedveltebb termékkel mutatta a legnagyobb hasonlóságot.

A helyi termékkel kapcsolatos ízérzet kialakításában - és az ebből eredő megítélésben - a valós íz mellett egyéb tulajdonságok befolyásoló hatása is szerepet játszott.

Egyéb termékek vonatkozásában az elektronikus nyelv mérési adatai összevethetőek az íz alapján történő fogyasztói megítéléssel.

Köszönöm a figyelmet!

A kutatást az „Intelligens szakosodási program a Kaposvári Egyetemen” című (EFOP 3.6.1-16-2016-0007) projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

szente.viktoria@ke.hu
bazar@agrilab.hu